

23. 5. 2017

**Připomínky k dokumentu
„Pokročilá virtualizace – splynutí virtuálního obchodního bodu s virtuálními body zásobníků plynu“**

1. Odstávky na přepravní soustavě

Pro fungování nového systému v souladu s energetickým zákonem je třeba zajistit, aby při omezení nebo přerušení přepravy podle § 58 odst. 1 písm. i) energetického zákona (např. odstávky), které má za následek omezení nebo přerušení přepravy do/ze zásobníku plynu, vyhlásil provozovatel zásobníku plynu na základě informace od provozovatele přepravní soustavy omezení nebo přerušení vtláčení/těžby plynu v rozsahu omezení/přerušení přepravy. Domníváme se, že s ohledem na právní jistotu účastníků trhu s plynem a na transparentnost omezení a přerušení přepravy, resp. vtláčení/těžby, je třeba, aby byl tento mechanismus principiálně upraven ve vyhlášce o Pravidlech trhu s plynem, přičemž detaily vzájemného postupu by mohly být předmětem propojovacích dohod mezi provozovatelem přepravní soustavy a provozovatelem zásobníků plynu.

2. Zvýšené náklady na plyn pro pohon

Předkladatel návrhu si od nového modelu slíbje mimo jiné větší a častější využití zásobníků plynu pro arbitrážní obchody, prováděné v reakci na změnu ceny plynu na trhu s plynem v České republice. Upozorňujeme, že pokud by se toto očekávání splnilo, tak by tato vyšší aktivita obchodníků s sebou pravděpodobně přinesla větší provozní zátěž přepravní soustavy, zejména v důsledku vyššího využití kont OBA a z toho plynoucí nárůst nákladů na plyn pro pohon. Tato vyšší provozní zátěž by v novém modelu nebyla kompenzována nárůstem rezervované přepravní kapacity. Takto zvýšené náklady provozovatele přepravní soustavy by se tak projevy v cenách přepravy plynu na jiných bodech přepravní soustavy, zejména však na domácím bodě, a je proto nezbytné započítat je při zvažování nákladů a přínosů navrhovaného modelu.

3. Křížové dotace mezi jednotlivými segmenty trhu s plynem

Důsledkem navrhované změny přístupu k zásobníkům plynu bude přesun nákladů, které v současné době nese obchodník s plynem, do regulované složky ceny plynu, která de facto zatěžuje přímo koncového zákazníka. Na české zákazníky by tak mohly být přenášeny rovněž náklady na skladování plynu pro zahraniční portfolia obchodníků. Náklady na službu tak budou alokovány na zákazníky bez ohledu na to, v jaké míře a zda tuto službu využívají. Domníváme se, že by mělo být pečlivě zvaženo, zda se zde nejedná o křížovou dotaci, které má unbundling v plynárenství naopak zabránit. Vzhledem k tomu, že je skladovací kapacita v současné době držena zejména obchodníky s plynem, kteří jsou součástí stejného vertikálně integrovaného plynárenského podnikatele, jako provozovatelé zásobníků plynu, považujeme za nezbytné zvážit, zda nebudou tito účastníci trhu s plynem novým modelem nepřiměřeně zvýhodněni, zatímco související náklady budou nesené celým trhem.

4. Otázka nákladovosti přepravních tarifů podle TAR NC

Nařízení Komise (EU) 2017/460, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn (TAR NC) obsahuje požadavek na nákladovost přepravních tarifů. Vyjadřujeme pochybnost nad tím, zda je de facto 100% sleva z přepravního tarifu na bodech zásobníků plynu, pokud jde o cenu za přepravu hrazenou obchodníky, odůvodnitelná s ohledem na TAR NC. Domníváme se, že poskytnutí efektivní slevy v uvedené výši může dokonce narušovat hospodářskou soutěž na trhu skladování plynu na úrovni členských států EU.

5. Nemožnost skladování pro čisté tranzitéry

V navrhovaném režimu přístupu do zásobníků plynu nebude přístup umožněn tzv. čistým tranzitérům, tj. zahraničním uživatelům soustavy, kteří nejsou subjekty zúčtování registrovanými na OTE. Vzhledem k tomu, že o využití skladování v ČR je ze strany tranzitujících uživatelů soustavy zájem, může mít navrhovaný model negativní dopad na využití tranzitní části přepravní soustavy. Při zvažování nákladů a přínosů navrhovaného modelu je proto třeba započítat riziko snížení tranzitních výnosů provozovatele přepravní soustavy, které by nebylo v současném režimu regulace kompenzováno výnosy na jiných bodech soustavy.

6. Dopad na fungování přeshraničního zásobníku plynu

Upozorňujeme, že při implementaci nového modelu přístupu k zásobníkům plynu musí být vyřešena též otázka přeshraničního zásobníku, jehož připojení k přepravní soustavě se v budoucnu očekává. Z návrhu není jasné, jakým způsobem bude na bodě zásobníku plynu zajištěno oddělení zahraniční obchodní zóny, dojde-li ke spojení tohoto bodu s virtuálním obchodním bodem v České republice.

7. Stanovení výše nabízené kapacity

Z návrhu není zcela jasné, jakým způsobem se stanoví velikost nabízeného vtláčecího a těžebního výkonu v závislosti na velikosti nabízené přepravní kapacity. Upozorňujeme, že v současné době je nabízena na virtuálních bodech zásobníků plynu vyšší přepravní kapacita, než jaká je pro virtuální bod sjednána v příslušné propojovací dohodě. Nemá-li dojít ke snížení nabízené kapacity na úroveň dohodnutou v propojovací dohodě, musí být stanoven mechanismus sesouhlasení kapacity mezi provozovateli. Domníváme se, že s ohledem na právní jistotu účastníků trhu s plynem a na transparentnost trhu s přepravními produkty je třeba, aby byl tento mechanismus principiálně upraven ve vyhlášce o Pravidlech trhu s plynem, přičemž detaily vzájemného postupu by mohly být předmětem propojovacích dohod mezi provozovatelem přepravní soustavy a provozovateli zásobníků plynu.

8. Realokace povolených výnosů provozovatele přepravní soustavy

Upozorňujeme, že povolené výnosy provozovatele přepravní soustavy, v současné době alokované na virtuální body zásobníků plynu, bude nutné v režimu *revenue cap* alokovat na jiné body soustavy, např. na domácí bod, což povede k navýšení regulované složky ceny plynu pro koncového zákazníka. Vyjadřujeme pochybnost, zda je toto navýšení ceny plynu skutečně adekvátně vyrovnáno v návrhu uváděnými pozitivními externalitami nového modelu, zejména z úhlu pohledu koncového zákazníka se stabilním odběrem a minimálním využitím zásobníku a s ohledem na konkurenceschopnost plynu vůči ostatním formám energie a na konkurenceschopnost českého průmyslu.

9. Smlouva o přepravě plynu

Upozorňujeme, že podle ustanovení § 58 odst. 8 písm. b) energetického zákona je provozovatel přepravní soustavy povinen poskytnout službu přepravy plynu pouze na základě uzavřených smluv. O jaké smlouvy se jedná a jaké mají náležitosti stanoví § 72 odst. 5 energetického zákona (smlouva o poskytnutí služby přepravy plynu). Z uvedených ustanovení zákona vyplývá, že pro účely přepravy plynu do a ze zásobníků plynu musí být uzavřena smlouva o přepravě plynu. Jelikož by v navrhovaném modelu nebyly smlouvy o přepravě uzavírány s obchodníky s plynem, musel by smlouvu o přepravě na plnou výši technické kapacity pro virtuální zásobník uzavřít příslušný provozovatel zásobníku plynu. Jednalo by se o podobné uspořádání, jaké již bylo zavedeno pro přepravu do domácího bodu, kde jsou též uzavírány smlouvy o přepravě s provozovateli distribučních soustav. Aby byly v souladu s návrhem zachovány nulové náklady na přepravu plynu do/ze zásobníku plynu, musel by ERÚ v cenovém rozhodnutí stanovit tarif ve výši 0 Kč. Ohledně otázky ospravedlnitelnosti 100% slevy viz výše bod 4.